

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/99/2016
Identifikačné číslo spisu:	5108209801
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5108209801.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P., trvalým pobytom v W., zastúpeného advokátskou kanceláriou Mrázovský & partners, s. r.o., so sídlom v Žiline, Mariánske nám. 2, proti žalovaným 1/ Doprastav, a.s., so sídlom v Bratislave, Drieňová 27, G. zastúpenému JUDr. Jozefom Boledovičom, advokátom, so sídlom v Rovinke č. 578, 2/ KOOPERATIVA, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, G. o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2C/82/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30.septembra 2015 sp.zn. 10Co/761/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30.septembra 2015 sp.zn. 10Co/761/2014 vo výroku, v ktorom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie týkajúci sa povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť žalobcovi 150 000 € tak, že žalobu žalobcu voči žalovanej 2/ zamietol z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Žilina rozsudkom (v poradí druhým) z 27.februára 2014 č.k. 2C/82/2008- 456 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi 150 000 € a nahradiť mu trovy právneho zastúpenia vo výške 18 577,89 € na účet jeho právneho zástupcu, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšnej časti ohľadom nemajetkovej ujmy žalobu zamietol. Rozhodnutie odôvodnil tak, že vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 20.apríla 2006 v čase 14.30 hod. viedol zamestnanec spoločnosti Doprastav, a.s. vodič Štefan Ďungel, ovplyvnený najmenej 1,50 promile alkoholu v krvi, lopatový nakladač žltej farby značky KOMATSU PW 170 ES po poľnej prístupovej ceste spájajúcej sídlisko X. smerom od W. pričom asi 200 m od posledného rodinného domu pri svojom pohybe pravým zadným kolesom rýpadla zachytil cyklistu- žalobcu P. ktorý sa pohyboval v rovnakom smere jazdy ako rýpadlo, po jeho pravej strane, pričom následne začal cúvať a kolesami viac krát prešiel žalobcovi po nohách, čím mu spôsobil pomliaždenie brušnej steny vpravo s odreninami kože, zlomeninu kĺbovej jamky panvy vľavo bez posunu úlomkov, odlomenie hlavice stehennej kosti vľavo v rastovej zóne bez posunu úlomkov, odlomenie v mieste rastovej zóny stehennej kosti vľavo a v dolnej časti

odreniny kože na ľavom stehne, zlomeninu stehennej kosti vpravo s posunom úlomkov, odlomenie lonovej kosti vľavo bez posunu úlomkov, pomliaždenie s odreninami kože na pravom stehne, zlomeninu predkolenia vpravo s posunom úlomkov, zlomeninu predkolenia vľavo s posunom úlomkov, skalpáciu kože na pravom predkolení s ťažkým pomliaždením kožného krytu, tržnozhoždenú ranu vľavo v predkolení s ťažkým pomliaždením kožného krytu, čiastočné vytknutie medzi krížovou kosťou a lopatou panvovej kosti vpravo, tržnú ranu na chrbte nohy vpravo, pomliaždenie v oblasti oboch horných končatín a v oblasti laktov a predlaktí, razový šok ťažkého stupňa. V čase nehody mal žalobca 12 rokov.

1.1. Rozsudkom Okresného súdu Žilina zo 14. augusta 2007 č.k. 3T/123/2006- 157 bol vodič spoločnosti Doprastav, a.s., Q. uznaný za vinného zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 2, písm. a/ Trestného zákona a prečinu ohrozovania pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1, písm. c/ Trestného zákona. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 2. októbra 2007 č.k. 1To/104/2007-168 výrok rozsudku Okresného súdu Žilina o treste zrušil a uložil obžalovanému súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 rok s tým, že pre výkon trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Bol mu uložený aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokolvek druhu vo výmere troch rokov. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 2. októbra 2007. O náhrade škody okresný ani krajský súd nerozhodovali.

1.2. Z výpovede žalobcu (v dobe výsluchu mal 19 rokov) súd zistil, že ukončil strednú školu, je zamestnaný, pracuje u živnostníka, uviedol, že má stále problémy s predkolením, je stále v štádiu liečenia, absolvoval ďalšiu operáciu ohľadom výmeny pŕšťaly na poškodenú nohu, nemôže športovať, ťažko sa prepravuje z jedného miesta na druhé, potrebuje barle. Žiadny lekár mu nevie povedať, ako sa bude toto zranenie vyvíjať do budúcnosti, či ho zranenie bude ešte nejako obmedzovať.

1.3. Zo svedeckej výpovede P. vyplynulo, že žalobca bol v dlhodobej liečbe na oddelení pediatrickej ortopedie. Žalobcu čaká ešte viac operácií, čo sa týka dolnej končatiny mal poškodené cievy, nervy, svaly, šľachy, ktoré sa nebudú dať nahradiť, podarilo sa mu nohu zachrániť, zranenie však zanecháva trvalé následky a s obmedzeniami zaradenia sa do života.

1.4. Z výpovede matky žalobcu súd zistil, že po tejto nehode trpel žalobca, ale aj celá rodina; všetkým členom rodiny sa zmenil život. V nemocnici bol žalobca päť mesiacov. Základnú školu musel dokončiť tak, že jeho výučba prebiehala sčasti doma, vzhľadom na jeho zranenia. Žalobca úspešne absolvoval Strednú združenú školu. V minulosti sa jej syn venoval športu, rád bicykloval. Jeho zranenia sú však takého charakteru, že nemôže absolútne nič robiť. Nemôže chodiť s priateľmi von, celý čas trávi doma.

1.5. Z rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí z 3. novembra 2006 súd zistil, že oddelenie posudkových činností určilo mieru funkčnej poruchy u žalobcu na 80%. Považuje sa za občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

1.6. Pri právnom posúdení nároku žalobcu súd prvej inštancie vychádzal z ustanovení § 11, § 13 ods. 2, § 16 Občianskeho zákonníka. Osvojil si právnu argumentáciu právneho zástupcu žalobcu o aplikovateľnosti rozsudku Európskeho súdneho dvora C-22/2012 z 24. októbra 2013, vydané v prejudiciálnom konaní iniciovanom Krajským súdom v právnej veci O. proti H. a W. (na strane 7 odôvodnenia rozhodnutia cituje aj podstatnú časť skutkových i právnych záverov rozhodnutia ESD). Prijal názor, že vo veci aktuálne riešeného nároku žalobcu o náhradu nemajetkovej ujmy je daná pasívna legitimácia žalovanej 2/ pretože povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

1.7. Uviedol, že v danom prípade je zrejmé, že protiprávnym konaním zamestnanca žalovaného 1/ došlo k zásahu do práva žalobcu na ochranu zdravia, v dôsledku tohto protiprávneho konania zamestnanca žalovaného 1/ má žalobca nielen v súčasnosti, keď je ešte vo veku vyvíjajúceho sa mladého muža vážne zdravotné problémy, ale aj v budúcnosti, resp. do konca svojho života nebude môcť riadne využívať funkčnosť dolnej končatiny, tieto boli vážne poškodené a zdeformované. Žalobca sa musel a ešte bude musieť podrobiť rôznym zdravotným a plastickým operáciám, uvedené zranenia mu budú spôsobovať celý život problémy s chôdzou, pohybovou motorikou a ďalšie iné zdravotné ťažkosti dolných končatín s doživotnými následkami (tieto závery vyplývajú aj z výpovede ošetrojúceho lekára P.). Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že celý život a chod rodiny žalobcu sa v dôsledku závažnej nehody zmenil. Zranenie žalobcu utrpel ako dieťa, od detského veku až do dospelovania, ako aj v

súčasnosti, sa všetci jeho blízki príbuzní prispôsobujú jeho potrebám, pomáhali mu s dochádzkou do školy, v súčasnosti do zamestnania. Navyše i záver znalca P. chirurga traumatológie potvrdzuje, že životná tortúra žalobcu nie je ešte ukončená, je len časťou jeho života, ktorú prežil a po ktorej budú nasledovať ešte ďalšie liečebné procesy.

1.8. Žalobca žiadal nemajetkovú ujmu v celkovej výške 215 760 €, pri vyčíslení ktorého vychádzal z pravdepodobnosti, že bude invalidným dôchodcom a jeho jediným príjmom bude len invalidný dôchodok, pričom tento činil pred podaním žaloby v priemerne 269 mesačne, za dobu 44 rokov (528 mesiacov) vypočítal nemajetkovú ujmu, ako rozdiel poberania invalidného dôchodku a priemernou mesačnou mzdou v národnom hospodárstve v čase podania žaloby 668,72 €, čo je 211 052,78 €.

1.9. Súd prvej inštancie žalobu žalobcu ohľadom výšky nemajetkovej ujmy kvalifikoval ako dôvodnú aj v kontexte s aplikovanými závermi rozsudku ESD a s poukazom na to, že liečba žalobcu stále prebieha, je veľmi ťažké určiť, kedy bude liečba ukončená, resp. kedy bude možné prehlásiť, že konkrétne zranenie sa nedá už liečiť, pretože až od ukončenia liečby bude možné pristúpiť k uplatneniu nárokov na sťaženie spoločenského uplatnenia a nákladov liečenia. Vzhľadom na vek žalobcu, jeho budúcnosť, súd dospel k záveru, že nemajetková ujma určená v sume 150 000 € bude v plnom rozsahu zohľadňovať všetky špecifiká tohto konkrétneho prípadu. Poznamenal, že aj poškodený (žalobca) nesie do určitej miery zavinenie na nehode; ako 12 - ročný bez dozoru viedol svoj bicykel po stavenisku. Vzhľadom na súhrn uvedených argumentácií, s predpokladaným očakávaním, že po ukončení liečenia príde rad aj na nároky žalobcu na sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré budú určite nemalé, ako aj na náklady liečenia, považoval súd priznanú sumu nemajetkovej ujmy 150 000 € za primeranú.

1.10. Súd prvej inštancie riešil ďalej aj otázku námietky premlčania vznesenej žalovanou 2/, ktorá poukazovala na to, že žaloba vo veci bola podaná 17. apríla 2008, súd ju do konania pribral až uznesením z 13. januára 2014 č.k. 2C/82/2008- 437 (ktorým bola pripustená zmena žalobného návrhu), t.j. po uplynutí premlčacej doby. Námietku premlčania vznesenú žalovanou 2/ súd neakceptoval, mal za to, že žalovaná 2/ po celý čas v tomto konaní vystupovala ako vedľajší účastník konania; vedľajší účastník konania má rovnaké procesné postavenie ako žalobca alebo ako žalovaný; nemožno preto konštatovať, že tento účastník vstúpil do konania až po uplynutí premlčacej doby. Preto námietku žalovanej 2/ ohľadne premlčania nároku žalobcu hodnotil ako neopodstatnenú. Obdobne za nedôvodnú vyhodnotil namietaný nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/, pretože s poukazom na aplikované závery rozsudku ESD, poisťovňa je pasívne legitimovaná. Uviedol, že vychádzajúc z rozsudku ESD C-22/2012 z 24. októbra 2013 je nepochybné, že žalovaná 2/ je účastníkom konania a že z povinného zmluvného poistenia sa má pokrývať aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

1.11. O trovách konania rozhodol súd v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Na odvolanie žalovaného 1/ voči výroku, ktorým súd prvej inštancie čiastočne žalobe do výšky 150 000 € vyhovel, ako aj proti výroku o trovách konania a odvolanie žalovanej 2/ voči výroku, v ktorom jej súd uložil povinnosť so žalovaným 1/ spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 150 000 € a náhradu trov konania, Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom (v poradí druhým) z 30. septembra 2015 sp.zn. 10Co/761/2014 výrok rozsudku, v ktorom okresný súd uložil povinnosti žalovanému 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi 150 000 € do 3 dní od právoplatnosti, vo vzťahu k žalovanému 1/ zrušil a konanie voči žalovanému 1/ zastavil; vo vzťahu k žalovanej 2/ označený výrok rozsudku zmenil tak, že žalobu žalobcu voči žalovanej 2/ zamietol. Výrok rozsudku o náhrade trov konania zrušil a v rozsahu tohto zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Nedotkol sa výroku rozsudku, v ktorom okresný súd zamietol žalobu žalobcu vo zvyšnej časti ohľadom nemajetkovej ujmy.

2.1. V odôvodnení uviedol, že žalobca podanou žalobou dňa 17. apríla 2008 sa domáhal od žalovaného 1/ zaplata náhrady škody pozostávajúcej z týchto dielčích nárokov : 1/ náklady súvisiace s liečením a vecné náhrady v sume 3 672,03€ (110 623,70 Sk) podľa § 420 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, 2/ bolestné v sume 16 972,71 € (511 320 Sk) podľa § 444 Občianskeho zákonníka a 3/ náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 215 760,47 € (6 500 000 Sk) podľa § 11,13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Keďže KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., (za poisteného - žalovaného 1/) v priebehu konania plnila dielčie nároky (niektoré čiastočne i pred podaním žaloby) žalované titulom nákladov súvisiacich s liečbou žalobcu, bolestné, vecné náhrady, žalobca ohľadne plnení poisťovňou realizovaných zbral

žalobu späť a predmetom sporu zostala žalovaná náhrada titulom tzv. nemajetkovej ujmy v sume 215 760,47 €. Je nepochybné, že KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. plnila dielčie nároky titulom poistenia zodpovednosti žalovaného 1/ za spôsobenú škodu, ktorá bola krytá zmluvným poistením dojednaným s KOOOPERATIVOU poisťovňa, a.s. Banská Bystrica č. PZ 6512381473.

2.2. O nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie rozhodol prvýkrát rozsudkom z 31.mája 2010 č.k. 2C/82/2008- 308 tak, že žalovaného 1/ a v tej dobe ešte vedľajšieho účastníka KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. zaviazal k povinnosti spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 33 193,92 € ako i trovy právneho zastúpenia vo výške 6 041,80 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Konanie ohľadom bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia, vecnej škody a nákladov liečenia súd prvej inštancie zastavil. V doplnacom rozsudku z 18.apríla 2011 č.k. 2C/82/2008- 351 v ostatnej časti vo zvyšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobu žalobcu súd prvej inštancie zamietol.

2.3. Krajský súd v Žiline uznesením z 13.júna 2012 sp.zn. 10Co 231/2011 zrušil rozsudok okresného súdu vo výrokoch týkajúcich sa náhrady nemajetkovej ujmy a trov konania a v rozsahu tohto zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Ďalších výrokov rozsudku (ide o nároky, ktoré okresný súd z dôvodu späťvzatia žaloby konanie zastavil) krajský súd sa nedotýkal. Už v označenom rozhodnutí odvolací súd sa vyjadril k hmotno-právnym úpravám inštitútu ochrany osobnosti, k otázkam náhrady nemajetkovej ujmy, aké zákonné podmienky musia byť splnené pre ich dôvodnosť a opodstatnenosť, zistil však, že súd prvej inštancie neúplne, nedostatočne zistil skutkový stav veci, nedostatočne vyargumentoval, ktoré úvahy ho viedli k priznaniu nároku. Napokon konštatoval, že KOOOPERATIVA, vedľajší účastník má povinnosť nahradiť škodu za svojho poistenca v zmysle ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti..., v znení ďalších zmien a doplnkov, avšak ako vedľajšieho účastníka (vystupujúceho na strane hlavného účastníka - žalovaného - aktuálne žalovaný 1/) nemožno ho na peňažné plnenie v konkrétnom spore zaviazat.

2.4. Poukázal na to, že predmetom konania zostal nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, na priznaní ktorej žalobca trval v pôvodnej výške. Okresný súd Žilina uznesením z 13.januára 2014 pripustil zmenu žalobného návrhu o vstup ďalšieho účastníka do konania, a to žalovanej 2/- KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova, ako aj zmenu návrhu, ktorou žalobca žiadal zaviazat žalovaných 1/, 2/ k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť mu titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 215 760,47 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2.5. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil riadne skutkový stav a z takto skutkového stavu odvolací súd aj vychádzal, neodchýlil sa od neho. Uviedol, že bolo nepochybnou skutkovou okolnosťou, že v dôsledku zavineného konania zamestnanca žalovaného 2/ dňa 20.apríla 2006 Q., ktorý viedol pod vplyvom alkoholu v krvi (najmenej 1,50 promile) lopatový nakladač KOMATSU PW 170 ES a uvedeným vozidlom zachytil cyklistu - žalobcu, ktorý v dôsledku tejto nehody utrpel rozsiahle zranenia.

2.6. Medzi stranami nebol spor o rozsah poškodenia zdravia žalobcu, o prekonaných útrapách, opakovaných operáciách, liečeniach a rehabilitáciách, že udalosť sa žalobcovi stala v jeho 12. roku života, ovplyvnila jeho budúcnosť, zasiahla do jeho zdravia, uplatnenia sa v osobnom živote a spoločnosti vôbec. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie v tomto smere boli podložené dôkazmi (napr. závermi, stanoviskami odborníkov z medicíny, znalcov, špecialistov). Proces liečby žalobcu ukončený nebol, nebola uzatvorená (posúdená) ani otázka sťaženia spoločenského uplatnenia. Žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy podľa hmotno-právnych ustanovení § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka.

2.7. Odvolací súd uviedol, že v prejednávanej veci sa žalobca domáhal splnenia peňažnej povinnosti od žalovaných 1/ a 2/ „titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovení o ochrane osobnosti, fyzickej osoby, ktorá forma právnej ochrany (ako forma finančnej satisfakcie) je možná len v prípade, že škodu na zdraví (v dôsledku zásahu do telesnej a duševnej integrity) nemožno nahradiť vôbec alebo len v neúplnom rozsahu. Žalobu na ochranu osobnosti ohľadne náhrad za nemateriálnu ujmu možno pripustiť len v prípadoch, ktoré nespádajú pod špeciálny režim náhrady škody, resp. tam, kde je tento nárok paušálny a neumožňuje individuálne posúdenie prípadu. Sťaženie spoločenského uplatnenia je formou nemajetkovej ujmy, avšak hmotno-právna úprava - Občiansky zákonník tento nárok rieši v § 444 - v inštitúte náhrady škody, ide pritom o samostatný hmotnoprávny inštitút oddelený od inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje za trvalé

následky vyvolané škodou na zdraví, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú možnosti poškodeného uplatniť sa v ďalšom živote a v spoločnosti. Je to stav v súvislosti s poškodením zdravia, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh“. Zákonná úprava v aktuálnej veci umožňuje peňažnú satisfakciu riešiť cez inštitút sťaženia spoločenského uplatnenia. Táto otázka doposiaľ riešená, posudzovaná nebola, preto nie je možné vyhodnotiť v danom štádiu konania, či náhrada škody titulom spoločenského uplatnenia bude/nebude postačujúcim nástrojom ochrany práv navrhovateľa, resp. dostatočnou satisfakciou. Podľa názoru odvolacieho súdu nárok navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné vyvodit' z tých skutkových okolností, ktoré bezprostredne zakladajú dôvod nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia“.

2.8. Na rozdiel od súdu prvej inštancie považoval odvolací súd aplikáciu záverov rozsudku ESD C-22/2012 za vylúčenú, pretože v uvedenom rozhodnutí riešené nároky vychádzali z úplne odlišných skutkových okolností, riešili nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu úmrtia ich blízkeho rodinného príslušníka a súvisiace právne otázky zodpovednosti poisťovne za náhradu nemajetkovej ujmy. V posudzovanej veci riešené skutkové otázky boli diametrálne odlišné, vychádzajúce z odlišného skutkového základu a preto sa viažu aj k odlišnému právnemu posúdeniu. Dodal, že vzhľadom na uvedený záver nebolo už ďalej právne významné posúdenie, či patrí/nepatrí náhrada nemajetkovej ujmy pod rozsah poistenia a zodpovednosti poisťovne voči poškodenému podľa režimu zák. č. 258/2001 Z.z..

2.9. Vo vzťahu k žalovanému 1/ odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie voči nemu zastavil (skončenie reštrukturalizácie dlžníka- Doprastav, a.s., so sídlom Drieňova 27, 826 56 Bratislava, G. a jeho zverejnenie v Obchodnom vestníku). Podľa § 156 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene niektorých zákonov zverejnením uznesenia súdu o skončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku zanikajú účinky začatia reštrukturalizačného konania a zastavujú sa konania prerušené podľa § 118 ods. 4. Uvedenú úpravu označeného právneho predpisu bolo treba aplikovať vo vzťahu k žalovanému 1/, u ktorého odvolací súd zistil zároveň neodstrániteľnú prekážku podmienok vedeného konania.

2.10. Výrok rozsudku o náhrade trov konania odvolací súd zrušil a v rozsahu tohto zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, v časti ktorej zmenil rozsudok súdu prvej inštancie týkajúci sa povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť žalobcovi sumu 150 000 € tak, že žalobu žalobcu voči žalovanej 2/ zamietol, podal žalobca dovolanie. Prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia 238 ods. 1 O.s.p. a odôvodňuje dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p., t.j. tým, že dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhol, aby dovolací súd (s poukazom na ustanovenie § 243b ods. 4 O.s.p.) zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a zaviazal žalovanú 2/ na náhradu trov dovolacieho konania. Na odôvodnenie dovolania úvodom poukázal na vývoj skutkového stavu veci. Mal za to, že odvolací súd aplikáciou právnych predpisov založil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci a svoj názor o nedôvodnosti nároku žalobcu voči žalovanej 2/ založil na tom, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom zásahu do jeho práv spojených s právom na ochranu osobnosti je predčasný a zároveň, že žalovaná 2/ nie je v tomto smere pasívne legitimovaná (strana 10 napadnutého rozsudku). Namietal extrémne nesúladný právny záver toho istého senátu odvolacieho súdu vysloveného v skoršom rozhodnutí v danej veci. V uznesení z 13.júna 2012 sp.zn. 10Co/231/2011, ktorým odvolací súd zrušil pôvodne vydaný rozsudok súdu prvej inštancie sa na stranách 8, 9 podrobne zaoberal inštitútom ochrany osobnosti a podmienok priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom zásahu do práv žalobcu na ochranu života a zdravia a jeho telesnej integrity. Pôvodný právny názor odvolacieho súdu žalobca považuje za správne právne posúdenie veci, súladné s príslušnými ustanovenia Občianskeho zákonníka. Uviedol, že je nepochybné, že inštitút náhrady škody na zdraví v podobe možnosti uplatňovania si nárokov titulom bolestného či sťaženia spoločenského uplatnenia je samostatným inštitútom nezávislým na nárokoch nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom zásahu do práv spojených s právom na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Súčasná platná právna úprava umožňuje domáhať sa účinne uplatnenia týchto nárokov každého samostatne, nezávisle na sebe a to práve s akcentom na individuálne okolnosti každého prípadu. Nie je možné usúdiť, prečo sa odvolací súd odchýlil od svojho pôvodného názoru a zamietol žalobu žalobcu s

odôvodnením, že nevyužil možnosť náhrady škody na zdraví formou nároku sťaženia spoločenského uplatnenia. Žalobca zastáva názor, že je na zvážení každej fyzickej osoby, ktorej nároky sú dôvodné (či už ide o bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia alebo náhradu nemajetkovej ujmy), aký postup pri domáhaní sa svojich práv zvolí. Žalobca pôvodne žaloval aj nárok na náhradu škody titulom bolestného, v tejto časti však zbral svoju žalobu späť, nakoľko žalovaná 2/ začala plniť po podaní žaloby svoju povinnosť dobrovoľne. Opakovane sa vyjadroval počas celého konania k námietkam žalovaných 1/ a 2, prečo nežaluje nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia, ale využil inštitút náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom zásahu do jeho telesnej a duševnej integrity. Sťaženie spoločenského uplatnenia a možnosť účinne sa domáhať tohto nároku na súde je podmienené jednou podstatnou skutočnosťou, ktorou je ustálenie zdravotného stavu dotknutej fyzickej osoby. V jeho prípade sa počas prebiehajúceho súdneho konania k jeho zdravotnému stavu a otázke prípadného ustálenia a ukončenia liečby opakovane vyjadrovali lekári- znalci, ktorí jednoznačne uviedli, že liečba naďalej prebieha a nie je možné ani teoreticky predpokladať termín jej ukončenia. O uvedenom svedčia aj stále nové operačné zákroky žalobcu, ktoré za roky 2014 a 2015 podstúpil štyri. Vzhľadom na veľmi vážny a komplikovaný úraz, ktorý žalobca utrpel ako 12- ročný chlapec a priebeh 10- ročnej liečby, v rámci ktorej sa doposiaľ nepodarilo jeho zdravotný stav ustáliť, je možné, že nebude môcť nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia žalovať nikdy, prípadne v ďalekej budúcnosti. Podľa názoru odvolacieho súdu, ktorý žalobca napáda ako nesprávne právne posúdenie veci v podanom dovolaní, by tak nemohol žalovať žiadnu satisfakciu ako kompenzáciu zásahu do svojej telesnej a duševnej integrity, nakoľko by musel čakať na prípadné ustálenie zdravotného stavu, ktoré podľa aktuálnych prognóz nebude v blízkej ani vzdialenej budúcnosti. Žalobca nevidí zákonnú prekážku v tom, aby si prioritne uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže zásah do jeho telesnej a duševnej integrity je v súčasnosti daný a nepochybný a následne, ak to bude vôbec prichádzať do úvahy a dôjde k ustáleniu zdravotného stavu, zváži, či si bude uplatňovať aj náhradu škody na zdraví v podobe sťaženia spoločenského uplatnenia. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, ktorý odmietol aplikovateľnosť záverov rozsudku Európskeho súdneho dvora vo veci Haasová/ Petrik, Holingová z 24.októbra 2013, sp.zn. C-22/2012; vstup poisťovne ako žalovanej 2/ bol opretý práve o vydaný rozsudok ESD a o právny názor, ktorý Európsky súdny dvor vyslovil v obdobnej právnej veci. V tejto súvislosti odvolaciemu súdu vytýkal, že nevyriešil podstatnú otázku v rámci odvolacej námietky, teda či je alebo nie je poisťovňa pasívne legitimovaná, nakoľko išlo o otázku zásadného významu, na ktorej žalobca zakladal dôvodnosť svojho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanej 2/. Žalobca zastáva názor, že rozsudok ESD je aplikovateľný na dané skutkové okolnosti, ktoré sú predmetom konania o jeho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

4. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že považuje dovolaním napadnutý rozsudok za vecne aj právne správny. Poukázal na to, že osobitnou otázkou, hodnou pozornosti odvolacieho súdu je akceptovateľnosť rozsudku ESD sp.zn. C-22/2012 na daný prípad a s tým spojenú otázku, či náhrada nemajetkovej ujmy patrí pod rozsah poistenia zodpovednosti podľa režimu zákona č. 258/2001 Z.z. Žalobca podal žalobu na začatie konania unáhle, v čase, keď ešte neboli ani ukončené šetrenia poisťovne týkajúce sa odškodnenia žalobcu z titulu uzavretého poistenia. Žalovaný 1/ od počiatku upozorňoval, že skutočnosti, ktoré žalobca uvádzal na zdôvodnenie nároku na peňažnú satisfakciu (z titulu zásahu do osobnostných práv) môže odôvodňovať nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ale že z týchto dôvodov nemožno priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Bez uzavretia nároku z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia (ktorý je dôvodný, ale zatiaľ neriešený) nebude možné dostačujúcim spôsobom posúdiť dostatočnosť žalobcovi poskytnutej satisfakcie, ako zákonného predpokladu priznania nemajetkovej ujmy v peniazoch.

5. Žalovaná 2/ sa k dovolaniu žalobcu nevyjadřila.

6. Dovolanie žalobcu bolo podané 12.februára 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší soud ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť a dôvodnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP).

8. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

9. Dovolaná podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.) ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)] vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

10. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

11. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 8, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď rozhodnutie ústavného súdu sp.zn. PL. ÚS 36/1995).

12. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p.

13. Dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.

14. Dovolanie žalobcu, ktoré v danom prípade smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, vyvolalo účinok zachovaný aj po 1. júli 2016 (§ 470 ods. 2 CSP) spočívajúci v tom, že dovolateľom napadnuté rozhodnutie bolo možné (a tiež potrebné) podrobiť meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

15. Právny poriadok platný a účinný v čase podania dovolania ukladal dovolaciemu súdu (viď ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p.), aby aj ex offio posúdil, či v konaní nedošlo k niektorej zo závažných procesných väd, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. O procesnú vadu konania v zmysle tohto ustanovenia išlo vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol

potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

16. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nenamietal a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo. Opodstatnenosť dovolania preto z § 237 ods. 1 O.s.p. nevyplyva.

17. Dovolateľ zastáva názor, že ním podané dovolanie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval ale ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

18. Žalobca uplatnil žalobou právo na ochranu jeho osobnosti, ktoré bolo podľa jeho tvrdenia spôsobené protiprávnym konaním zamestnanca žalovaného 1/. Domáhal sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej zásahom do jeho osobnostných práv.

19. V danom prípade žalobca po dopravnej nehode je žijúcou osobou, ktorý osobne uplatňuje nároky z titulu dopravnej nehody, ktorú mu spôsobil zamestnanec žalovaného 1/, a to nároky týkajúce sa nemajetkovej ujmy v oblasti poškodeného zdravia a rodinného a súkromného života.

20. Ustanovenia § 11 až 16 Občianskeho zákonníka upravujú právo na ochranu osobnosti ako jednotné právo, ktorého úlohou je zabezpečiť v občianskoprávnej oblasti rešpektovanie osobnosti fyzickej osoby a jej všestranný slobodný rozvoj. V tomto jednotnom rámci práva na ochranu osobnosti existujú jednotlivé čiastkové práva, ktoré zabezpečujú občianskoprávnú ochranu jednotlivých hodnôt (stránok) osobnosti fyzickej osoby ako neoddeliteľných súčastí celkovej fyzickej a psychickej a morálnej integrity osobnosti. Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy (§ 11 Občianskeho zákonníka). Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

21. Občiansky zákonník v ustanovení § 13 uvádza prostriedky ochrany osobnostných práv pre prípad, že došlo k zásahu do práv chránených ustanoveniami § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Občiansky zákonník ustanovením § 13 poskytuje ochranu osobnosti len v prípade takého porušenia občianskej cti, ktoré predstavuje zásah do osobnosti občana, pričom tento zásah musí byť objektívne spôsobilý takúto ujmu spôsobiť. Ide o konanie proti osobnej a mravnej integrite občana znižujúce jeho dôstojnosť, vážnosť a česť, o konanie, ktoré z hľadiska vzťahu občana k ostatným spoluobčanom ohrozuje jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti.

22. Podľa § 444 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia.

23. V súčasnosti platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka. Medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnostnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody

a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nárok na náhradu škody na zdraví za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 444 Občianskeho zákonníka sú samostatné právne prostriedky ochrany fyzickej osoby, a preto ich nie je možné uplatniť na základe totožných skutkových tvrdení. Postup pri uplatnení nárokov podľa § 444 a § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka významne ovplyvňujú skutkové tvrdenia, ktoré nesmú byť totožné. V tejto súvislosti nie je dôležité pomenovanie nárokov, podstatná je v tejto súvislosti totožnosť, resp. odlišnosť skutočností, ktoré sú predmetom nároku.

23.1. Z koncepcie právnej úpravy, ktorá rozlišuje medzi inštitútom ochrany osobnosti a náhrady škody vyplýva, že nároky majúce základ v týchto inštitútoch sú samostatné a vzájomne nezávislé; každý z týchto inštitútov poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca. Právo na ochranu osobnosti primárne poskytuje ochranu pred zásahmi do psychicko-morálnej integrity osoby, pričom právo na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia poskytuje prevažne ochranu zásahov do fyzickej integrity jednotlivca. Tieto nároky sledujú ochranu rôznych záujmov je preto potrebné považovať za rovnocenné a samostatné. Nie je možné vylúčiť, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv ako aj podmienky na náhradu škody. Preto nie je vylúčené, aby napríklad v dôsledku spôsobenej dopravnej nehody spojennej so zásahom do práva na ochranu zdravia vznikli dotknutej osobe nároky vyplývajúce z ustanovení o náhrade škody ako aj z ustanovení o ochrane osobnosti.

24. V preskúmvanej veci je nesporné, že v dôsledku zavineného konania zamestnanca žalovaného 1/ k zásahu do osobnej a telesnej integrity žalobcu došlo a za tento zásah sa žalobca domáha nároku na ochranu osobnosti (finančnej satisfakcie). Medzi stranami nebol spor o rozsah poškodenia zdravia žalobcu, o prekonaných útrapách, opakovaných operáciách, liečeniach a rehabilitáciách, že udalosť sa žalobcovi stala v jeho 12. roku života, ovplyvnila jeho budúcnosť, zasiahla do jeho zdravia, uplatnenia sa v osobnom živote a spoločnosti vôbec. Vzhľadom na veľmi vážny a komplikovaný úraz, ktorý žalobca utrpel ako 12 ročný chlapec, proces liečby žalobcu ukončený nebol a doposiaľ nebol ustálený ani jeho zdravotný stav. Za tieto skutkové okolnosti, ktoré sa už udiali, si žalobca uplatňuje nemajetkovú ujmu z titulu ochrany osobnosti podľa § 11, § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

25. Odvolací súd založil svoj názor (str. 10 jeho rozsudku) o nedôvodnosti nároku žalobcu voči žalovaným 1/ a 2/ na tom, že nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch titulom zásahu do jeho práv spojených s právom na ochranu osobnosti je predčasný a uviedol, že „náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovení o ochrane osobnosti ako forma finančnej satisfakcie je možná len v prípade, že škodu na zdraví (v dôsledku zásahu do telesnej a duševnej integrity) nemožno nahradiť vôbec alebo len v neúplnom rozsahu. Žalobu na ochranu osobnosti ohľadne náhrad za nemateriálnu ujmu možno pripustiť len v prípadoch, ktoré nespádajú pod špeciálny režim náhrady škody, resp. tam, kde je tento nárok paušálny a neumožňuje individuálne posúdenie prípadu“. V ďalšom odvolací súd uviedol, že „Zákonná úprava v aktuálnej veci umožňuje peňažnú satisfakciu riešiť cez inštitút sťaženia spoločenského uplatnenia. Táto otázka doposiaľ riešená, posudzovaná nebola, preto nie je možné vyhodnotiť v danom štádiu konania, či náhrada škody titulom spoločenského uplatnenia bude/nebude postačujúcim nástrojom ochrany práv navrhovateľa, resp. dostatočnou satisfakciou. Podľa názoru odvolacieho súdu nárok navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné vyvodiť z tých skutkových okolností, ktoré bezprostredne zakladajú dôvod nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia“.

26. Podľa dovolacieho súdu záver odvolacieho súdu, že náhradu nemajetkovej ujmy vo forme peňažnej satisfakcie zákonná úprava umožňuje riešiť cez inštitút sťaženia spoločenského uplatnenia a žalobca túto možnosť náhrady škody na zdraví formou sťaženia spoločenského uplatnenia nevyužil, nemá oporu v platnej právnej úprave pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti podľa § 11, § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

27. Zákondarca náhradu škody (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia) a náhradu nemajetkovej

ujmy v peniazoch ako primeranú satisfakciu za zásah do práv spojených s právom na ochranu osobnosti upravuje v občianskych normách ako samostatné nároky z dôvodu, že je na posúdení konkrétnych okolností prípadu kedy, za akých podmienok a v akom rozsahu sa možno týchto jednotlivých nárokov domáhať v civilnom sporovom konaní. Súčasná platná právna úprava umožňuje domáhať sa účinne uplatnenia týchto nárokov každého samostatne, nezávisle na sebe a to práve s dôrazom na individuálne okolnosti každého prípadu. Uvedené nároky (nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy) zákonodarca neupravil v podobe záväznej postupnosti v akej ich treba uplatňovať, nakoľko sú vymedzené ako samostatné nároky a preto podľa dovolacieho súdu v prípade splnenia podmienok ich možno uplatňovať individuálne každý jednotlivo, prípadne spoločne sa domáhať náhrady titulom každého z nich. Je potom na zvážení každej fyzickej osoby, ktorej nároky sú dôvodné, aký postup pri domáhaní sa svojich práv zvolí. Na základe skutkových okolností nemožno vylúčiť uplatnenie ďalších nárokov (napr. sťaženie spoločenského uplatnenia) z titulu iných (nových) skutočností.

28. Vzhľadom na uvedené, dovolací súd nepovažuje za opodstatnený záver odvolacieho súdu, že v preskúmvanej veci skutočnosti, ktoré žalobca uvádzal na zdôvodnenie svojho nároku na peňažnú satisfakciu (z titulu zásahu do jeho osobnostných práv) môžu odôvodňovať nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ale z týchto dôvodov náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch priznať nemožno; bez uzavretia nároku z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia (zdravotný stav žalobcu doposiaľ nie je ustálený pzn. dovolacieho súdu), nie je možné v danom štádiu konania dostačujúcim spôsobom posúdiť, či náhrada škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia bude postačujúcim nástrojom ochrany práv žalobcu, resp. dostatočnou satisfakciou. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje (viď R 58/2014).

29. Dovolací súd za správny nepovažuje ani názor odvolacieho súdu, že v konkrétne posudzovanej veci je vylúčená aplikovateľnosť záverov rozsudku ESD C 22/2012 (pasívna legitímácia žalovanej 2/), pretože podľa jeho názoru „v označenom rozhodnutí riešené nároky vychádzali z úplne odlišných skutkových okolností, riešili nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu úmrtia ich blízkeho rodinného príslušníka a súvisiace právne otázky zodpovednosti poisťovne za náhradu nemajetkovej ujmy, avšak v aktuálne posudzovanej veci riešené skutkové otázky sú diametrálne odlišné, vychádzajúce z odlišného skutkového základu a preto sa viažu aj k odlišnému právnomu posúdeniu“.

30. Pre posúdenie pasívnej legitímácie žalovanej 2/ je zásadnou otázkou, či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby, je nárokom krytým poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 9.októbra 2018 bolo prijaté uznesenie o zverejnení rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 6MCdo 1/2016 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Toto rozhodnutie bolo neskôr publikované ako judikát R 61/2018, právna veta ktorého znie: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legítimovaná“.

31. Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok ESD C 22/2012 je aplikovateľný na dané skutkové okolnosti, ktoré sú predmetom tohto konania o nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V posudzovanej veci ide o zhodu v predmete uplatneného nároku (náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv žalobcu), je uplatnená nemajetková ujma spôsobená žalobcovi pri dopravnej nehode, ktorá je totožná so skutkovými okolnosťami uvádzanými v horeuvedenom rozhodnutí. Rozdiel je iba v statusе subjektu (žalobca je žijúcou osobou).

32. Vychádzajúc z týchto úvah dospel dovolací súd k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v časti, ktorou bol rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, v ktorom okresný súd uložil povinnosti žalovaným

1/ a 2/ spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi 150 000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku vo vzťahu k žalovanej 2/ zmenený tak, že žaloba bola zamietnutá, spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Žalobca preto opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

32.1. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

32.2. Najvyšší súd v súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami rozsudok v napadnutej časti výroku zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

33. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (455 CSP).

34. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.